

Strip je rađen u koloru, na najkvalitetnijem papiru a na marginama svake od trideset stranica predstavljene su grafijske osobenosti po jednoga harfa u različitim pozicijama u riječi. Na početku stripa je kratak osvrt na povijest *arebice* i *matufovice* i *harfovice*.

Hadži Šefko i *Hadži Mefko*, pisani na arebici su zanimljivi kako za djecu tako i za odrasle koji se žele upoznati sa pismom svojih predaka ali ga i naučiti.

To je lijepa prilika i za one koji žele savladati grafiju arapskoga pisma. Ali je to izvanredna prilika i za sve nas da otrgnemo od zaborava nešto što je samo jedan od dragulja bošnjačke tradicije i njezine osobenosti.

Zehra ALISPAHIĆ

Nove knjige

GENEZA KONSTITUIRANJA JAVNOSTI U BIH

Dr. Enver Demirović: *Javnost – pretpostavke konstituiranja ovog fenomena u Bosni i Hercegovini, Avicena, Sarajevo, 2004.*

Dugogodišnji eminentni novinar, ugledni diplomat i profesor na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu dr. Enver Demirović objavio je novu knjigu zanimljivog naslova i raritnog sadržaja kod nas.

Tema knjige *Javnost – pretpostavke konstituiranja ovog fenomena u BiH* rijetko je tretirana. Autor je, komparirajući saznanja iz sociologije, politikologije i komunikologije, došao do stajališta na osnovu kojeg je suptilno analitičko-sinotatički razmotrio građu istraživanja naše zbilje «od nepoznate Bosne do suverene države Bosne i Hercegovine».

Prateći fenomen javnosti od prvih koraka i pojave države do nedavnih ratnih iskustava, dr. Demirović posebno analizira naše iskustvo multikulturalnosti i demokracije. Nećemo se zadržavati na tekovinama koje su se stoljećima stvarale i koje čine jezgro državnosti, nego ćemo pažnju usmjeriti na noviju historiju i borbu BiH na polju reafirmacije svoga identiteta.

To je borba koja se ne vodi oružjem nego demokratskim konstituiranjem i formiranjem kolektivne svijesti i kolektivnih stavova.

Imajući nedavno iskustvo i demokratske procese koji su tome prethodili, dr. Demirović s pravom zaključuje: «Tek kada su svi narodi, a time i Bošnjaci, te njihove nacije, dobili status punopravnih i jednakih građana, iskrsla je zastrašujuća agresija na Bosnu i Hercegovinu i time se pokazalo da javnost egzistira, ali se uslijed represije ne oglašava, dakle nema pretpostavki i uvjeta za ekspresiju i djelovanje u praksi». Javnost je time, nastavlja on, manifestirala kolektivnu volju i, ujedno, demistificirala i onu

drugu (fašističku) destruktivnu javnost. Kako demokratske javnosti nema bez demokratskog društva, a BiH, moramo priznati, nije imala mogućnosti da je i konstituiraju, to nam u tom pravcu predstoji rad na formiranju demokratske države, njene samostalnosti i suverenosti.

Na tom planu, problem slobode je ključno pitanje javnosti, jer je i sloboda kao prirodno stanje čovjeka «uvjet ispoljavanja javnosti i vršenja njene socijalne funkcije».

Govoreći o funkcijama javnosti, dr. Demirović poentira: «Javnost nije socijalna moć, institucija ili organizacija, koja ima za cilj da štiti samo javnu sferu društvene zajednice, nego štiti i izravno ili u posredničkoj ulozi i interese čovjeka, privatne i grupne interese, vaninstitucionalno u funkciji korektivna društvene prakse.

Javnost nema funkciju vladanja ili upravljanja, nego regulatora i koordinatora između sukoba raznovrsnih interesa i interesnih orijentacija grupa i pojedinaca, udruženih u javnost, te da razrješava konfliktne situacije i uklanja proturječja između javnog i privatnog».

Dr. Demirović hronološki obrazlaže formiranje javnosti u BiH koje je u osnovi bilo i jeste tripartitna (katoličko-hrvatska, pravoslavno-srpska i bošnjačko-muslimanska javnost). Na osnovu podjela po vjeri i etnogenetskom porijeklu, svaki okupator koji je dolazio u BiH uspijevao je uspostaviti tenzije i animozitete među ove tri etničke zajednice.

Našu pažnju zadržavamo i na segmentu *Javnost i religija*, poglavlja *Javnost i druge socijalne pojave*, u kome autor ističe da je religija sfera ljudskog duha i vjerovanja, a javnost sfera ljudske prakse. «Njihov je zajednički imenitelj, u tom smislu, što imaju aparat moralnog autoriteta».

I religija i javno mnijenje znače objedinjeno individualano u kolektivno osjećanje. No, religija, za razliku od javnosti, ne zagovara ostvarivanje ovozemaljskih ciljeva ili interesa. Religija je trajna i imanentna ljudskoj prirodi. Nasuprot tome, «javnost nije isto što i vjersko osjećanje, odnosno trajno svojstvo ljudske prirode». Njihova dodirna tačka nalazi se u koincidiranju u divergiranju vjerskog opredjeljenja sa stanjem duha u javnosti.

Uzročno-posljedične veze mogu se pronaći i u odnosima demokratske javnosti naspram ideologije. U poglavlju *Javnost i ideologija* autor navodi da u socijalističkom sistemu i vladavini komunista bosanskohercegovačka javnost nije imala posebnu formu ispoljavanja osim ako je riječ isključivo o političkoj javnosti. U ratu, pak, javnost postaje snažno oružje ideologije.

Konačno, na osnovu izloženog, mi možemo spoznati stepen ravijenosti zajednice i civilizacije te stepen slobode u društvu.

Na tom planu, BiH nije konstituirala bilo kakav «model javnosti prema oblicima i standardima građanske javnosti». Ali, bez obzira na to, smatra dr. Demirović, BiH će uskoro biti konstituirana kao moderna, demokratska zajednica naroda, a time i pretpostavke za konstituiranje demokratske javnosti.

Selman Selhanović